

۲ تشرین اول ۱۹۱۸

صافی : ۶۳

اوجنچی جلد

یکی محبوسه

آذربایجانک پای تختی

یکی دیوان تورک واسلام

آذربایجان حکومتی، طبیعی باغی اولان باکو سی استرداد ایتمک تورکیا افکار عمومیه سنده بووک سه ویتجرل دوغوردی. بر طرفدن دشمنلرمز انکارلرک اورابه حلو لاری، دیگر طرفدن دوستلرمز انکارلرک آذربایجان حوققی اخلال ایله بو خالص تورک و مسلمدن مرکزنی روسلر اچون طاعناری استانبول محیطده و یونون تورکاده فائز اولر حصوله کیمهرک اندیشه لی دوشونجه لره میدان ویرمشکن بایرام عرفه سنده اثنان ظفر خبری هرکسه بووک بر امید، بر فخر و مسرت ووردی.

افکار عمومیه مرک صمیمی هجرانله علاقه دار اولدنی بو کوزل شیر حقدده بر آرزو و نارنجی معلومات ویریلی پک فائده اولور ساینم.

۱-

قوناغون دکر (بحر خزر) ساحلده جنوبی قفقاسیه ملحقاتک (آبشورن) یایرم آله سنده ۴۹،۵۱ درجه طول و ۴۰،۲۱ درجه عرضده واقع اولان باکو شهری آذربایجانک بکانه لیمانی تشکیل ایدر. آبشورن یایرم آله سنک جنوبیده واقع اولان بولیان، بر طرفدن بایبل، دیگر طرفدن دهرخ نایله سورلک باغریه کیمش ایکی قول واسطه سبله دکره قارشی آغوش آچمش، قارشی طرفدن دخی استانبول آله لریه بکزر بر شکاده صیرله انیش اولان زهره (نارکن) قوم جزیره و سائر اسلارده کی منته د آله لر بو آغوشی هر نوع دکر دالعه لریه قارشی کیمری محافظه اچون شفقنکار برلین حاله قوشمدر.

باکو اسمی، معروف بر مطعا لیه کوره روزکار دوکر (آذربایجان تورکجه سبله - بیل دوکن) معنا سنه اولان «بادکوبه» اسمندن مخفف اولدق آتشمدر. بو اسمنی باکو، حاکم اولان شمال روزکار به سبله قازانمدر. تورکی بر محررک تدقیقانه کوره باکو اسمی بک ویا اسمی نورکارک قولاندقاری تعبیرجه باک گله سندن مأخوذدر. باکو شهری اشتقاق اصلیه کوره «یک شهری» دیک انیش. ابن الاثیر الجزری، کامل ادلی ناریخنده باکو شهرنی (باق) اولقی اوزره کوسرتمش و «بیسفرجان» ایلنده بر شپرد دیه تعریف ایتمدر. یاقوت حموی ایسه، عینی مدقق روائته کوره باکو شهرنی (باکو) شکنده بازاراق نوشهر واندن اول خزر نورکاری طرفندن تأسیس ایدلکی قیدایلش. باکو گله سنک یک مقامده بولان تورکه (باک) گله سندن اشتقاق ایله دیک ملاحظه سی، باکولرک کندی شهرلری «باکی» ویاخود «یکی» شکنده تلفظ یرغله ایله ده بر درجه مناسبت آیلور. هر حالده تأسیسی تاریخی خزر تورکانه قدر تدقیق اولونایلن بو «بیل دوکن

یکی» ناک باشندن کچن شیلری بیلیمک اچون اساطیر دورلرینه قدر کیری دونک و تارخک قاراکلی بولوندر.

زمانلری تدقیق ایتک لازمدر. باکو لیمانک اچنده، بایبل یورونک قزینده سورلک آتنده اسکی بووک بر بلده ناک انقاشندن نشان ویرر بارور، حصارلر واورادن ساحل یونیده دوران قز فله سنه دهری دوشمنش جاده لری آکدرر خرابه لر وادر. بو آثار و قتیله شیمدیک باکو یرنده موجود بولونان معظم بر شهرک احتشام خاطرله رخی تشکیل ایدر. بو محشم شهرک اسکی یونان دوریه مخصوص «بایبل» نایله مشهور بر شهر اولدنی ادعا اولنور. بو بایبل بلیسک پای تختی بولان «سبا» ویاخود «سبایل» شهریه التباس ایدر یرلرده وادر. فقط بو التباس حقیقه موافق اولسه کرک.

باکو یالکزر یونانیلردن دکل، اسکیدیاو آنتش برسلک عصرلریه مخصوص آثار یله ده معروفدر. باکو حواله سندن «سوراخان» ده بر آتندن چقان طبیعی غاز قویولری اوززنده هیچ سوغن آتشیله یانان مشهور بر آتشمکه وادر. بو آتشمکه و قتیله آذربایجانده یونان آتشمکه لرک آک نامداری ایدی. بو یرلرده کی (آتش مقدس) ی زیارت اچون ایراندن، هندستاندن و سائر اوزاق مملکتلردن بر چوق زائر کایردی. آذربایجان گله سی، آتشمک آباد ایله دیک مکان معنا سنه کن آذربایکان کاهن معرب اولاق بک بومنا سبله بورالریه بو اسم ویریلشدر. دشمکه دهر. شمدیک حالده اطراف یتول اوجاقلری و مازوت آتیارلری ایله محاط، منسی و متروک بر حالده بولسان بو معبدی حالا زیارت قصدیه کنن مجذولر بولمقددر.

«سوراخان» آتشمکه سی یا کونی تدقیقه کان سیاحلرجه ده کورولمه سی آرزو اولونان اسکی بر معبددر. اوزاق نارنجاردن بری آثاره مالک اولان باکو، بوندن ایکی عصر اوله عاند تورک و مسلمان آثار یله ده مزیندر. شهر، «ایجری شهر» و «بایر شهر» (بایر، طیش دیمکر) ناملرله ایکی آیریشدر. ایجری شهر، اسکی بر سور داخلنددر. بو سور اسکی باکو قلعه سی تشکیل ایدر. شهر اسکیدن بر دکل ایکی سورده مالکدی. ایکینجی سورک ایلیسی ایسه درن بر خنده ل چوریشدر. محابه زمانلرده دشمک کچه سی منع اچون بو خندک صو ایله دولر یریلوردی. شهر روسلرک آله کچدکن صکره خنده ل برنخی سور تحریب اولدق ایکینجی سورده آل طوقونولمشددر. ایجری شهرده آثار عتیقه دن شاه مسجدی ایله خان سرائی وادر. بولن، بوراده اولجه مستقل براسلام حکومتی بولوندقنه دلالت ایدر. مسجدله سرائی بر تپه اوززنده بولونان باکو قلعه سنک بوکسک بر یرنددر. وجداً معمارلک بر نفیس اثرلریدر. تقریباً ایکی یوز سنه اول شیروانشاهلردن شاه

خدا یئنده طرفندن یایلمش اولان بو بنار بر چوق زمان روسلر طرفندن قالی بر حاله بولوندرلش، اطرافی عسکرله احاطه اولونش، اهالی عایدن کیمسه اورانی زیارت ایتدیر یلمه شدی. بالاخره مسجدک مسلمانله تسلیمه موافقت ایلشمده سرائی سورک کولره قدر تجوس و متروک بر حالده قاش، واک نهایت جیخانیه مخصوص بر آتیار حاله وسع ایلشدی. باکو بلیه سی منته د دفعه لمر حاجت ایدره ک بوراسنک آثار عتیقه دن بولونسی اعتبارله کندیشه تعلیمی حکومتدن ایستمشده حکومت آلیرما. مشدی. روس حکومتی برلن مسلمانلرک اسکی استالارنی اخطار ایدر اثرلری کورمه لری باخابه التزام ایشلردی. یکی تمکلی انیش اسلام آثار عتیقه جمعیتمک تشبیه ل مسلمانلر انقلاب زماندن بالاستفاده بو سرائی تسلیم آلمش و اوکونی، باکونک دیگر بر مثلی خاطر لایه مدینی مطلق نایشلرله جیل اغشاردی. خان سرائی کچدکن سورکه ایجری شهر، «قز قالاسی» دنیان دیگر تاریخی ایله تمایز ایدر. شمدیک حالده باشه وضع اولونان برشرا واسطه سبله کیمچیلره زهره ک خدمتی کورن بو قله باکو لیمانه کین سیاحلرک ایله ک زهره جگاری پایدر. شکل خصوصده بایش اولان بو بنا لک وایلی یاقینق له سی ارتفاع و دائره سنده اولوب یالکزر یوقاری سنده کی دائره ک قطری یاسنه سبله یاقینق قله سی کی طار دکلددر. بو قله ی بکزر و عینی اسله سی اولان «قالا لر» باکونک اطرافنده وادر. «شاه اولان» نایله و «خان باغی» دیمکه معروف اسکی حکمدار صغیه سنک قزینده «مریدکن» دنیلن کوی جواننده دیگر بر «قز قالاسی» موجوددر. بو قله لر و قتیله بر عسکری ترصد نقطه لری تشکیل ایدوب دشمک ظهوری اشعار ایدر، عینی زمانده ده، بر قلعه دن دیگر قلعه ی مأمورلر کوندرمک ویریلن عسکری امرلری بر نقطه دن دیگر نقطه یه ایصال ایتک واسطه سبله استخبارات مهمه ده بولونق اچون قولایلیرمیش.

آرتق خانلره دکل، کیمچیلره خدمت ایتک صورتیه اسکی وظیفه سی حالا ایفا ایتکده بولونان «قز قله سی» حقدده خلق آراسنده بر روایتده وادر:

کویا مرید حکمدارلردن برینی کندی قزینشه عاشق اولور. فقط بویه مقترس بر حبدن کلچک فلاک و ششامی سیزن باکره، عاشق بولونان پدزدن بوکسک بر قله ی پدیرمائی تنی ایدر. پدیده هان معشوقه سنک آرزو سی اسماعل ایدر، بو قله ی پدیرر. ناموسکار قز قله ده اوتورده تنی سوله یه رک اوزابه جیقار و عا له سنک ناموسی قورتاروق اچون کندی آشانی به آنرق اختار ایدر. بوندن طولانی قله «قز قله سی» نامی آلیر.

بولنرند باشقه باکو ده اسکی سورک و اسلام آثارندن بر چوق اودانلر (سو آتیارلری)، منارستانلر، تربلر، جملعه ل مغارلر دخی وادر. تربلرک لک مشهوری امام رضا علیه الاسلامک همشیره سی حکیمه

